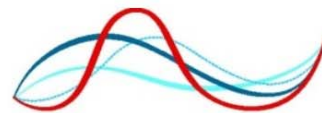

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU

DRŽAVNI ZAVOD ZA STATISTIKU
REPUBLIKE HRVATSKE

IZVJEŠTAJ O KVALITETI ZA STATISTIČKO ISTRAŽIVANJE

**Izvještaj o strukturi poljoprivrednih gospodarstava – stanje 1. lipnja: pravne osobe, obrtnici, obiteljska poljoprivredna gospodarstva (PO-22/STR)
za 2013.**

Organizacijska jedinica: Odjel statistika biljne proizvodnje i registar poljoprivrednih gospodarstava

Priredio: Predrag Cvjetičanin

rujan, 2016.

0. Osnovne informacije

- Svrha, cilj i predmet istraživanja:

Svrha statističkog istraživanja o strukturi poljoprivrednih gospodarstava jest dobiti što preciznije podatke o stanju u hrvatskoj poljoprivredi s obzirom na važnost te grane za hrvatsko gospodarstvo. Dobiveni podaci bit će pokazatelj preko kojeg će državna i lokalna vlast moći točnije definirati probleme te grane i u skladu s tim planirati i donositi odgovarajuće odluke te pružiti odgovarajuću potporu za njezin razvoj. Cilj je istraživanja prikupiti sljedeće podatke:

- o radnoj snazi na obiteljskome poljoprivrednom gospodarstvu
- o upravitelju koji upravlja poljoprivrednim gospodarstvom
- o načinu korištenja zemljišta prema stanju (oranice i vrtovi, trajni nasadi, povrtnjaci, livade i pašnjaci)
- o cijenama kupljenog zemljišta i zemljišta uzetoga u zakup
- o poljoprivrednim strojevima i opremi
- o broju stoke prema stanju
- o ekološkoj poljoprivredi
- o ispaši stoke na gospodarstvu i na zajedničkom pašnjaku
- o očekivanim prirodima važnijih usjeva i voća
- o korištenju tuđeg rada s mehanizacijom i opremom
- o ukupnom broju objekata
- o potrošnji energenata.

- Izvještajno razdoblje

Kalendarska godina

- Pravna osnova

Pravila koja upravljaju istraživanjima o strukturi poljoprivrednih gospodarstva (eng. FSS) utvrđena su u velikim brojem propisa Vijeća te propisima i odlukama Komisije, koji se objavljuju u Službenom listu Europskih zajednica. Ovo su dokumenti koji sadrže sljedeće podatke:

- osnovna pravila o organizaciji istraživanja do FSS 2007. (Uredba (EEZ-a) br. 2467/96 i 571/88), a od 2010. nadalje (Uredba (EZ) br. 1166/2008)
- popis obilježja koje će države članice istraživati (Uredba (EZ) br. 204/2006, 2139/2004, 143/2002, Odluka (EZ) br. 377/98, 621/97, 170/96, 677/94, 156/93, Uredba (EEZ-a) br. 807/89, 571/88)
- definicije obilježja (Uredba (EZ) br. 1444/2002, Odluka (EZ) br. 115/2000, 418/97, 170/96, (EEZ-a) br. 651/89 i Uredbe (EZ) br. 1200/2009)
- korištenje izvora podataka osim statističkih istraživanja (Uredba (EZ) br. 124/2005, Odluka (EZ) br. 377/98, 621/97 i Uredbe (EZ) br. 1166/2008)
- rokovi za prijenos FSS podataka (Uredba (EZ) br. 2139/2004, Aneks 3, 68/2003, 714/1999, 407/97, Odluka (EEZ) br. 502/93, 652/89 i Uredbe (EZ) br. 1166/2008)
- Program Zajednice tablica koji se pohranjuju u tabličnim podacima banke (DBT) i individualnih podataka u sustavu Eurofarm (Odluka (EZ) br. 799/1999, 341/97, 772/94, Odluka (EEZ) br. 653/89 Uredba (EEZ-a) br. 571/88)
- klasifikacija gospodarstava prema ekonomskoj veličini i vrsti gospodarenja (tipologiji) do FSS 2007. (Odluka (EZ) br. 369/2003, 725/1999, 393/96, Odluka (EEZ) br 284/88, 377/85) i potonje (Uredba (EZ) br 1242/2008)
- klasifikacija NUTS na temelju Uredbe 1059/2003 o uspostavljanju zajedničke klasifikacije

teritorijalnih jedinica za statistiku, koja je odobrena 2003., a izmijenjena i dopunjena 2006. Uredbom 105/2007. Četiri dodatne izmjene propisa 1888/2005 i 176/2008, 31/2011, 1046/2012, proširene na sustav NUTS prema 10 zemalja članica koje su se pridružile EU 2004. te Bugarskoj, Rumunjskoj i Hrvatskoj.

Reference na nacionalno zakonodavstvo vezano za Istraživanje o strukturi poljoprivrednih gospodarstava:

- Zakon o službenoj statistici (NN, br. 103/03., 75/09. i 59/12.)

- Sustav klasifikacije

Klasifikacija proizvoda po djelatnostima Republike Hrvatske 2008.

Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007.

- Koncepti i definicije

Glavni cilj istraživanja strukture poljoprivrednih gospodarstva (FSS) Zajednice jest osigurati zajednički popis obilježja promatranih s pomoću zajedničkih pravila (vidi dodatak na dnu stranice) i procedura, čime se osigurava mogućnost usporedbe gospodarstva diljem Europske unije. Kao rezultat uspostavljen je složeni statistički skup podataka.

Istraživanja o strukturi poljoprivrednih gospodarstva na temelju Popisa ili ona između Popisa temeljena na uzorku usmjerena su na proizvodnju raznih informacija o konkretnim ciljevima Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP-a) te pružanje osnove za ekstrapoliranje mreže računovodstvenih podataka farmi (FADN).

Skup obilježja (Uredba (EZ) br. 1166/2008) i definicija (Uredba Komisije br. 1200/2009) definirani su u zakonima EU-a).

Tipologija Zajednice (vidi Prilog na dnu stranice) znači jedinstvenu klasifikaciju gospodarstava u EU na temelju njihove vrste uzgoja i njihove ekonomske veličine. Određuju se na temelju standardne bruto dobiti (do 2007.) i standardnog outputa(od 2010. nadalje).

Za svaku biljnu ili životinjsku proizvodnju izračunava se standardna bruto dobit (razlika između standardne vrijednosti proizvodnje i standardnog iznosa nekog od posebnih troškova) ili standardni output (prosječne novčane vrijednosti poljoprivredne proizvodnje na vratima farme – cijena u eurima po hektaru ili po grlu stoke) .

Tip farme određen je s pomoću relativnog doprinosa različitih proizvodnji u ukupnoj standardnoj bruto dobiti/ standardnom outputu na gospodarstvu.

Vidi također:

http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:Standard_gross_margin

http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Category:Farm_structure

- Statističke jedinice

Statistička jedinica jest poljoprivredno gospodarstvo koje ima jedinstveno upravljanje, zajednički se koristi sredstvima za proizvodnju (strojevi, objekti, zemljište) i radnom snagom, a djeluje kao trgovačko društvo, obrt, zadruga ili obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo.

- Pokrivenost i obuhvat istraživanja

U osnovni skup obuhvaćena su sva poljoprivredna gospodarstva koja raspolažu s najmanje 40 ara korištene poljoprivredne površine (KPP) i 0,5 stočne jedinice, ili:

- manje od 0,40 hektara korištene poljoprivredne površine (KPP), ali imaju:
 - najmanje 0,1 hektara voćnjaka, vinograda i/ili maslinika
 - površinu rasadnika >0
 - površinu pod povrćem, cvijećem i ukrasnim biljem ili gljivama namijenjenima za tržište
 - pčelinje zajednice.

1. Relevantnost

1.1. Korisnici podataka

Poljoprivredni instituti, Agronomski fakultet, Ministarstvo poljoprivrede, Vlada Republike Hrvatske.

1.1.1 Potrebe korisnika

Korisnici radi formiranja gospodarske politike i alokacije resursa državnog proračuna.

1.1.2 Zadovoljstvo korisnika

U 2013. provedena je anketa o zadovoljstvu korisnika. Rezultati su dostupni na upit.

1.2. Potpunost podataka

Podaci se šalju u potpunosti u skladu s važećim regulativama Europske komisije.

1.2.1 Stopa potpunosti podataka

Stopa potpunosti podataka: -

2. Točnost i pouzdanost

2.1. Uzoračka pogreška

Dobiveni su podaci ponderirani zbog nejednake vjerojatnosti odabira i neodgovora. Ista metodologija primjenjuje se za sva poljoprivredna istraživanja.

Za ključne varijable (goveda ukupno, muzne krave, svinje ukupno, perad ukupno, konji ukupno, ovce i koze, ukupno obradivo zemljište, žitarice ukupno, povrće, travnjaci, vinogradi, voće i plantažni voćnjaci) izračunane su standardne pogreške i koeficijenti varijacije. Postupak procjena proveden je u SAS-u, postupkom SURVEYMEANS. Stopa odgovora jest udio odgovora među svim valjanim poljoprivrednim gospodarstvima. Nevaljana poljoprivredna gospodarstva jesu ona koji više ne postoje u vrijeme anketiranja.

Stupanj valjanosti je udio valjanih poljoprivrednih gospodarstava među svim poljoprivrednim gospodarstvima odabranima u uzorak.

2.1.1 Indikatori uzoračke pogreške

2.1.2 Pristranost u procesu selekcije

2.2. **Neuzoračka pogreška** Budući da poststratifikacija nije provedena za ovo istraživanje, pogreške nepravilnog razvrstavanja nisu ocijenjene. No rezultati FSS-a dokazuju da nije bilo

nikakvih problema s nepravilnim razvrstavanjem.

Sva obiteljska poljoprivredna gospodarstva s kojima se nije kontaktiralo u tijeku terenskog rada, poslije su nazvana telefonom iz DZS-a. No s nekima od obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava nismo bili u mogućnosti kontaktirati ni putem telefona.

Bilo je ukupno 527 (3% od ukupnog uzorka) obiteljskih gospodarstava s kojima se nije kontaktiralo iz sljedećih razloga:

- u 412 slučajeva nije bilo nikoga na navedenoj adresi. Svaki anketar morao je posjetiti obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo s popisa najmanje 5 puta i ostaviti letak o posjetu. Ta obiteljska poljoprivredna gospodarstva tretirana su kao "ne žele odgovoriti".
- u 72 slučaja anketar je pronašao adresu, ali osoba (nositelj OPG) nije bio poznat na toj adresi. Ta obiteljska poljoprivredna gospodarstva tretirana su kao nevaljana.
- s 43 obiteljska poljoprivredna gospodarstva nije se kontaktiralo jer je adresa gospodarstva bila nepotpuna i broj telefona tih obiteljskih gospodarstava nije postojao.

Ta su obiteljska poljoprivredna gospodarstva također tretirana kao nevaljana.

Ukupno je 47 obiteljskih gospodarstava navedeno dva puta. Ona su tretirana kao nevaljana.

2.2.1 Pogreška obuhvata

Vjerojatnost podobuhvata u FSS-u vrlo je niska jer ne postoji mnogo novih poljoprivrednih gospodarstava. Smatramo da se broj poljoprivrednih gospodarstava smanjuje, a da broj novoosnovanih gospodarstava nije u ravnoteži, tj, da je više onih koji su prestali baviti poljoprivrednom proizvodnjom. Sva važna nova poljoprivredna gospodarstva uključena su u administrativnim registrima te su stoga uključena u adresare. Također, s pomoću pitanja u upitniku zabilježeni su razlozi za nevaljanost. To nam pomaže u ažuriranju Statističkog registra poljoprivrednih gospodarstava (isključenje neprihvatljivih obiteljskih gospodarstava iz okvira). Pretpostavljamo da će nam sljedeći Popis poljoprivrede dati pravi stupanj nadobuhvata, kada će se cijeli okvir opet ažurirati. Težinski faktori su izračunani na temelju statusa valjanosti poljoprivrednih gospodarstava, s formulom (odgovori + neodgovori + nadobuhvat) / odgovori – na razini stratumata.

2.2.2 Stopa nadobuhvata

Stopa nadobuhvata: 8%

2.2.3 Pogreške mjerenja

Statistika ispravlja moguće pogreške mjerenja s pomoću logičko-računskih kontrola. Nastojimo izbjeći pogreške mjerenja obučavanjem anketara i supervizora, kontrolom podataka i postupkom validacije. Obilježja koja su komplicirana i za ispitanike i za anketare odnose se na radnu snagu, namjenu poljoprivredne proizvodnje gospodarstva i važnosti ostalih korisnih djelatnosti izravno vezanih za gospodarstvo.

Nakon unosa podataka provjeravaju se ekstremne vrijednosti varijabli i ispravljaju ako je potrebno.

2.2.4 Pogreška neodgovora

Jedinica za neodgovor tretirana je ponovnim ponderiranjem.

Glavni razlozi za neodgovor su odbijanje zbog sljedećih razloga:

- nezadovoljstvo trenutačnom poljoprivrednom politikom u Hrvatskoj

- problemi s neriješenim vlasništvom (službena procedura vezana za nasljeđe može biti vrlo duga)

- opće odbijanje zbog drugih razloga.

Rezultati istraživanja ponderirani su kako bi se prilagodili za dizajn uzorka, a za jedinice neodgovora da se proizvedu valjani rezultati za ciljanu populaciju. Jedinica neodgovora obračunava se ponovnim ponderiranjem. To će se automatski prilagoditi ponderima uzorka ispitanika da se nadoknade jedinice neodgovora. Dakle, stručnjaci DZS-a primijenili su osnovnu metodu za podešavanje dizajna uzorka i za jedinicu neodgovora te su izračunali težine samo primjenjujući modul SAS-baze.

Nisu otkrivene posebne jedinice koje nisu odgovorile na određenu točku.

2.2.5 Stopa neodgovora jedinice

Neutežena stopa neodgovora: 4,5%

Utežena stopa neodgovora: -

2.2.6 Stopa neodgovora na određenu varijablu (stavku)

2.2.7 Pogreške obrade

Pogreške obrade otkrivene su pri skeniranju tiskanih upitnika. Podaci o broju ispravaka nisu prikupljeni pri obradi podataka.

2.2.8 Stopa imputacije

Neutežena stopa imputacije za određene varijable

Varijabla	Područje obuhvata	Vrijednost obuhvata	Vrijednost
			2,5%

2.2.9 Stopa uređivanja – LRK

2.2.10 Stopa učinkovitosti LRK

Stopa učinkovitosti LRK: -

2.2.11 Pogreška izbora modela

Nije primjenjivo.

2.3. Revizija podataka

2.3.1 Politika revizije podataka

Putem DZS-ovih internetskih stranica korisnici statističkih podataka obaviješteni su o revizijama (preliminarni podaci, konačni podaci).

2.3.2 Praksa revizije podataka

U istraživanju se objavljuju privremeni podaci i zato se provodi jedna revizija podataka. Konačni podaci objavit će se 30. ožujka 2015.

2.3.3 Prosječna veličina revizije podataka

2.4. Desezoniranje (vremenska prilagodba)

Nije primjenjivo.

3. Pravodobnost i vremenska određenost

3.1. Pravodobnost

3.1.1 Pravodobnost prvih rezultata

Pravodobnost prvih rezultata: T + 5

3.1.2 Pravodobnost konačnih rezultata

Pravodobnost konačnih rezultata: T + 16

3.2. Vremenska određenost

3.2.1 Vremenska određenost – isporuka i objavljivanje

Vremenska određenost: 0

4. Dostupnost i jasnoća

Preliminarni rezultati objavljeni su u tiskanom obliku 7. studenoga 2013.

Konačni rezultati objavit će se potkraj ožujka 2014. Publikacije sadržavaju kratka metodološka objašnjenja, kao što su izvor i metode prikupljanja podataka, obuhvat i usporedivost, definicije i sl. Razvoj dizajna baze podataka s podacima Istraživanja o strukturi poljoprivrednih gospodarstava 2013. u tijeku je. Rezultati će sadržavati sve konačne podatke. Ti podaci bit će dostupni i na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku (www.dzs.hr).

4.1. Naslovi Priopćenja u kojima se objavljuju podaci

STRUKTURA POLJOPRIVREDNIH GOSPODARSTAVA – prethodni podaci. Stanje 1. lipnja 2013.

4.2. Nazivi ostalih publikacija u kojima se objavljuju podaci (Ljetopis i slično)

4.3. Mrežna baza podataka u kojima se objavljuju podaci (npr. Popis poljoprivrede u PC Axisu)

Dizajn i razvoj baze podataka s FSS i SAPM 2010. u tijeku je. Rezultati će sadržavati sve konačne podatke. To će pitanje biti dostupno na internetskim stranicama Državnog zavoda za statistiku (www.dzs.hr).

4.4. Dostupnost mikropodataka

Uvjeti prema kojima određeni korisnici mogu imati pristup mikropodacima propisani su Pravilnikom o uvjetima i načinu korištenja povjerljivih statističkih podataka za znanstvene svrhe.

4.5. Dostupnost metodoloških dokumenata

Osnovna metodološka objašnjenja objavljuju se u Priopćenjima.

5. Usporedivost

5.1. Asimetričnost kod zrcalnih statistika

Nije primjenjivo.

5.2. Vremenska usporedivost

5.1.1 Duljina usporedivih vremenskih serija

Pokazatelj nije primjenljiv za ovo istraživanje.

5.1.2 Razlozi za prekid u vremenskoj seriji

Do prekida serije u 2010. došlo je zbog promjene obuhvata jedinica u istraživanju.

6. Koherentnost/smislenost

6.1. Koherentnost/smislenost između kratkoročnih i strukturnih podataka

6.2. Koherentnost/smislenost s podacima nacionalnih računa

Pokazatelj se za ovo istraživanje ne izračunava.

6.3. Koherentnost/smislenost s podacima iz administrativnih izvora

7. Troškovi i opterećenje

7.1. Troškovi

U sklopu FSS 2013. provedeno je redovito godišnje istraživanje o zasijanim površinama. Uz takvu organizaciju proveli smo samo jedno istraživanje i smanjili opterećenost poljoprivrednika. Rezultate istraživanja o zasijanim površinama moramo pak dati mnogo ranije nego za FSS, što znači više opterećenja za DZS.

7.2. Opterećenje

Najveće je opterećenje na najveće jedinice za koje imamo potpuni obuhvat u uzorku za sve cikluse istraživanja dok za manje jedinice Odjel uzoraka kontrolira da ista jedinica ne bude uključena u uzorak u više uzastopnih razdoblja.